

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

3 päivänä syyskuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Lentoliikenne – Asetus (EY) N:o 261/2004 – 5 ja 9 artikla –
Lentoliikenteen harjoittajan velvollisuus tarjota hotellimajoitus matkustajille, joiden lento on
peruutettu – Matkustajalle majoituksen tarjonnassa hotellissa oleskelun aikana aiheutunut
vahinko – Mahdollisuus vedota lentoliikenteen harjoittajan vastuuseen hotellin työntekijöiden
huolimattomuuden vuoksi

Asiassa C-530/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Oberster
Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 17.6.2019 tekemällään päätöksellä, joka on
saapunut unionin tuomioistuimeen 11.7.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

NM, NIKI Luftfahrt GmbH:n selvitysmiehenä,

vastaan

ON,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. S. Rossi, kolmannen jaoston puheenjohtaja
A. Prechal (esittelevä tuomari) ja tuomari F. Biltgen,

julkisasiamies: P. Pikamäe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- ON, edustajanaan E. Sommeregger, Rechtsanwalt,
- Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller, M. Hellmann ja E. Lankenau,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja C. S. Schillemans,
- Euroopan komissio, asiamiehinään N. Yerrell ja G. Braun,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 (EUVL 2004, L 46, s. 1) 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä NM lentoyhtiö NIKI Luftfahrt GmbH:n selvitysmiehenä ja toisaalta ON ja joka koskee vahingonkorvausvaatimusta, jonka viimeksi mainittu on esittänyt sellaisen vahingon korvaamisesta, joka hänelle aiheutui hotellissa, johon NIKI Luftfahrt oli hänet majoittanut hänen lentonsa peruuttamisen vuoksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen N:o 261/2004 johdanto-osan 1, 2, 13 ja 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”(1) Lentoliikenteen alalla toteutettavalla [Euroopan unionin] toiminnalla olisi pyrittävä muun muassa varmistamaan matkustajien suojelun korkea taso. Lisäksi olisi otettava kaikilta osin huomioon kuluttajansuojelun yleiset vaatimukset.
(2) Lennolle pääsyn epääminen sekä lentojen peruuttaminen ja pitkäaikainen viivästyminen aiheuttavat matkustajille vakavia vaikeuksia ja haittoja.
--
(13) Matkustajilla, joiden lennot peruutetaan, olisi oltava mahdollisuus joko saada lippujen hinta takaisin tai saada uudelleenreititys tyydyttävissä olosuhteissa, ja heistä olisi huolehdittava asianmukaisesti heidän odottaessaan myöhempää lentoa.
--
(19) Lennosta vastaavien lentoliikenteen harjoittajien olisi otettava huomioon liikuntarajoitteisten ja näitä saattavien henkilöiden erityistarpeet.”
- 4 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
”Tällä asetuksella vahvistetaan siinä säädetyin edellytyksin lentomatkustajien vähimmäisoikeudet,
kun:
--

b) matkustajan lento peruutetaan;

--”

5 Mainitun asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

--

i) ’liikuntarajoitteisella henkilöllä’ henkilöä, jonka liikuntakyky on (sensorisen tai motorisen, pysyvän tai tilapäisen) fyysisen vamman, kehitysvamman, iän tai jonkin muun syyn takia rajoittunut hänen käyttäessään kulkuneuvoja ja jonka tilanne edellyttää erityishuomiota ja kaikille matkustajille tarjolla olevien palvelujen mukauttamista kyseisen henkilön tarpeisiin;

--”

6 Asetuksen N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos lento peruutetaan:

--

b) lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on tarjottava matkustajalle apua 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan mukaisesti sekä uudelleenreitityksen osalta, kun uuden lennon kohtuuden mukaan odotettavissa oleva lähtöaika on vähintään peruutetulle lennolle aikataulun mukaista lähtöaikaa seuraava päivä, 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määritettyä apua;

--”

7 Asetuksen 9 artiklassa, jonka otsikkona on ”Oikeus huolenpitoon”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos tähän artiklaan viitataan, matkustajalle on tarjottava ilmaiseksi:

--

b) hotellimajoitus,

– jos ylimääräinen majoittautuminen yhdeksi tai useammaksi yöksi on välttämätöntä, tai

--

2. Lisäksi matkustajille on tarjottava ilmaiseksi kaksi puhelua, teleksiä tai telekopioviestiä tai sähköpostiviestiä.

3. Tätä artiklaa soveltaessaan on lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan kiinnitettävä erityistä huomiota liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeisiin ja mahdollisiin saattajiin sekä ilman saattajaa matkustavien lasten tarpeisiin.”

- 8 Mainitun asetuksen 12 artiklan, jonka otsikko on ”Lisäkorvaus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
”Tämän asetuksen säännöksiä on sovellettava siten, ettei rajoiteta matkustajan oikeutta muuhun korvaukseen. Tämän asetuksen nojalla myönnetty korvaus voidaan vähentää tällaisesta korvauksesta.”

Itävallan oikeus

- 9 Itävallan yleisen siviililain (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä ABGB) 1313a § kuuluu seuraavasti:

”Se, jolla on suoritusvelvollisuus toista kohtaan, on tälle vastuussa laillisen edustajansa ja henkilöiden, joita hän käyttää velvollisuutensa täyttämiseen, tuottamuksesta kuten omastaan.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 10 ON:llä oli valmismatkan yhteydessä varaus lennolle, joka NIKI Luftfahrtin oli määrä operoida, Mallorcalt (Espanja) Wieniin (Itävalta). Lennon peruuttamisen vuoksi kyseistä varausta muutettiin ja lähtö Mallorcalt siirrettiin seuraavan päivän iltaan. Kyseisen peruuttamisen vuoksi NIKI Luftfahrt tarjosi ON:lle ilmaisen majoituksen paikallisessa hotellissa.
- 11 Kyseisessä hotellissa oleskelunsa aikana ON, joka liikkuu pyörätuolin avulla, kaatui ja loukkaantui vakavasti hänen pyörätuolinsa etupyörien jäätyä kiinni tiessä olleeseen poikittaiseen vesikouruun.
- 12 ON nosti kanteen Landesgericht Korneuburgissa (Korneuburgin alueellinen alioikeus, Itävalta) NM:n velvoittamiseksi maksamaan korvausta hänelle aiheutuneesta vahingosta. Hän väitti tämän osalta, että vahinko oli tapahtunut kyseisen hotelliin alueella ja että hotellitoiminnan harjoittajan työntekijät olivat toimineet huolimattomasti, koska mainittua poikittaista vesikourua ei ollut poistettu tai muutoin suojattu.
- 13 Kyseinen tuomioistuin hylkäsi kanteen 21.11.2018 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että lentoliikenteen harjoittajan velvollisuutena on ainoastaan majoituksen tarjoaminen, koska asetuksessa N:o 261/2004 ei säädetä, että tämä olisi vastuussa vahingosta, joka aiheutuu hotellin, jossa majoitusta on kyseisen asetuksen nojalla tarjottu, työntekijöiden väitetystä huolimattomuudesta.
- 14 ON teki valituksen kyseisestä tuomiosta Oberlandesgericht Wienissä (osavaltion ylioikeus, Wien, Itävalta), joka kumosi sen 14.2.2019 antamallaan määräyksellä. Kyseisen tuomioistuimen mukaan kansallisen oikeuden, jota sovelletaan rinnakkain asetuksen N:o 261/2004 kanssa mainitun asetuksen 12 artiklan nojalla, mukaisesti lentoliikenteen harjoittaja on vastuussa hotellin, jonka se on valtuuttanut asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyjen palvelujen tarjoamisvelvollisuutensa täyttämiseksi, työntekijöiden huolimattomuudesta. Oberlandesgericht Wien palautti näin ollen asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi pääasiassa kyseessä olevan tapaturman nimenomaisten olosuhteiden tutkimiseksi.
- 15 NM teki tämän jälkeen kassaatiovalituksen Oberster Gerichtshofissa (ylin tuomioistuin, Itävalta) sen toteamiseksi, että NIKI Luftfahrt oli täyttänyt asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisen velvollisuutensa tarjoamalla ON:lle ilmaisen majoituksen, koska lentoliikenteen harjoittajan velvollisuutena ei muun muassa ole – tämän lisäksi – tarkistaa ehdottamansa hotellin varustusta vastuunsa välttämiseksi.

- 16 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on ensinnäkin niin, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että tämän majoituksen tarjoamista koskevan velvollisuuden laiminlyönti merkitsee sitä, että matkustajalla on suoraan asetuksen N:o 261/2004 perusteella oikeus korvaukseen, joka on määrältään tarpeellinen, asianmukainen ja kohtuullinen, sen puutteen korjaamiseksi, johon lentoliikenteen harjoittaja on syyllistynyt kyseisen matkustajan huolenpidossa (tuomio 13.10.2011, Sousa Rodríguez ym., C-83/10, EU:C:2011:652, 44 kohta ja tuomio 31.1.2013, McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, 51 kohta). Sen mukaan ei kuitenkaan voida sulkea pois sitä, että unionin tuomioistuin rinnastaa kyseisen velvollisuuden puutteellisen täytäntöönpanon mainitun täytäntöönpanon laiminlyöntiin ja katsoo myös kyseisessä tapauksessa, että oikeus korvaukseen on olemassa suoraan asetuksen N:o 261/2004 perusteella, vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tapauksessa, jossa on kyse mainitun velvollisuuden puutteellisesta täytäntöönpanosta, vahinko on korjattava maksamalla korvaus, jonka määrä on suurempi kuin majoituksen hinta ja joka asetuksen N:o 261/2004 systematiikan mukaisesti voi siis kuulua sen 12 artiklan soveltamisalaan.
- 17 Kyseinen tuomioistuin täsmentää toiseksi, että lentoliikenteen harjoittajan voidaan myös katsoa olevan vastuussa majoituksen tarjoavan hotellin työntekijöiden toiminnasta yleisen siviililain 1313a §:n perusteella kuitenkin sillä edellytyksellä, että kyseiset työntekijät ovat toimineet mainitulle lentoliikenteen harjoittajalle kuuluvan velvollisuuden täytäntöönpanemiseksi. Tätä varten on sen mukaan ensisijaisen tärkeää määrittää kyseisellä lentoliikenteen harjoittajalla asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla olevan velvollisuuden luonne. Jos kyseinen velvollisuus on ymmärrettävä siten, että lentoliikenteen harjoittajan velvollisuutena on yksinomaan tarjota hotellimajoitus ja maksaa sen hinta, tämä on vastuussa yksinomaan hotellin valinnasta, ei sen työntekijöiden toiminnasta.
- 18 Kyseisen säännöksen laajempi tulkinta, jonka mukaan lentoliikenteen harjoittaja on vastuussa majoituksesta kokonaisuutena, on mainitun tuomioistuimen mukaan sen sijaan myös mahdollinen. Itävallan oikeuden mukaan tässä tilanteessa lentoliikenteen harjoittaja olisi vastuussa majoituksen tarjoavan hotellin työntekijöiden huolimattomuudesta, joten lentoliikenteen harjoittajan pitäisi näyttää toteen se, ettei se ole menetellyt tuottamuksellisesti, jos työntekijät ovat objektiivisesti katsoen menettelleet virheellisesti hotellin alueella.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on niin, että vaikka asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan sanamuodossa tosin edellytetään yksinomaan ”tarjoamaan” hotellimajoitusta, kyseisen asetuksen johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa mieleen palautettu tavoite matkustajien suojelun korkean tason varmistamisesta puhuu majoitusvelvollisuuden laajemman tulkinnan puolesta muun muassa siltä osin, että matkustajalla olisi siis mahdollisuus nostaa kanteen lentoliikenteen harjoittajaa vastaan kyseisessä hotellissa aiheutuneen vahingon korvaamiseksi. Vahingonkorvausvelvollisuus ei tässä tilanteessa rasittaisi lentoliikenteen harjoittajaa kohtuuttomasti, koska se voisi sopimuksensa puitteissa käyttää takautumisoikeuttaan hotellin toiminnanharjoittajaa vastaan. Koska velvollisuus majoittaa matkustaja hotellissa on pantava täytäntöön ainoastaan tapauksessa, jossa on kyse lentoliikenteen harjoittajan laiminlyönnistä, olisi luonnollista, että lentoliikenteen harjoittaja – eikä matkustaja – kantaisi riskin kanteen nostamisesta muun kuin sen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jossa sillä on kotipaikka.

20 Tässä tilanteessa Oberster Gerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Vastaako lentoliikenteen harjoittaja, jonka on asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan tarjottava matkustajalle 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua apua, tämän asetuksen perusteella matkustajan loukkaantumisesta aiheutuneista vahingoista, joiden syynä on ollut lentoliikenteen harjoittajan tarjoaman hotellin työntekijöiden huolimaton toiminta?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

Rajoittuuko lentoliikenteen harjoittajan asetuksen (EY) N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu velvollisuus hotellin välittämiseen matkustajalle ja majoituskustannuksista huolehtimiseen, vai vastaako lentoliikenteen harjoittaja majoituksesta kokonaisuutena?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

21 Aluksi on todettava, että ensimmäinen kysymys koskee lähinnä seurauksia, joita asetuksessa N:o 261/2004 voidaan liittää lentoliikenteen harjoittajalla kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla olevan huolenpitovelvollisuuden puutteelliseen täytäntöönpanoon, kun taas toisella kysymyksellä pyritään määrittämään kyseisen velvollisuuden sisältö, joten ensiksi on tarkasteltava toista kysymystä.

Toinen kysymys

22 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii lähinnä selvittämään, onko asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että lentoliikenteen harjoittajalla kyseisen säännöksen nojalla oleva velvollisuus tarjota siinä tarkoitetuille matkustajille ilmaiseksi hotellimajoitus merkitsee paitsi sitä, että kyseisen lentoliikenteen harjoittajan on löydettävä näille hotellihuone ja maksettava sen hinta, myös sitä, että tämän on vastattava yksityiskohtaisista majoitusjärjestelyistä kokonaisuutena.

23 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkittamiseksi on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 18.1.2017, NEW WAVE CZ, C-427/15, EU:C:2017:18, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Kyseessä olevan säännöksen sanamuodosta on todettava, että asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus huolenpitoon”, 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että asianomaisille matkustajille – lennon peruuttamista koskevassa kyseisen asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen matkustajien mukaan lukien – on tarjottava ilmaiseksi hotellimajoitus muun muassa, jos ylimääräinen majoittautuminen yhdeksi tai useammaksi yöksi on välttämätöntä. Ilmaisuuksien ”on tarjottava ilmaiseksi – hotellimajoitus” kuvastaa näin ollen unionin lainsäätäjän tahtoa välttää se, että matkustajien, joiden on heidän lentonsa peruuttamisen vuoksi vietettävä yö hotellissa uuden lennon lähtöä odotellessa, pitäisi itse vastata hotellihuoneen etsimisestä ja maksaa sen hinta, koska lentoliikenteen harjoittajan on huolehdittava kyseisistä matkustajista ja toteutettava tämän edellyttämät järjestelyt. Kyseisen säännöksen sanamuodosta ei sen sijaan nimenomaisesti

- ilmene, että unionin lainsäätävä olisi halunnut asettaa lentoliikenteen harjoittajille – kyseisen matkustajista huolehtimisen lisäksi – velvollisuuden huolehtia myös suoraan tai valtuuttamiinsa hotelleihin turvautumalla yksityiskohtaisista majoitusjärjestelyistä kokonaisuutena.
- 25 Asiayhteys, johon asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohta kuuluu, antaa vahvistuksen tulkinnalle, jonka mukaan majoituksen varsinainen toteuttaminen ei ole lentoliikenteen harjoittajien itsensä velvollisuutena. Kyseisen asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa nimittäin säädetään, että asianomaisilla matkustajilla olevan huolenpito-oikeuden yhteydessä lentoliikenteen harjoittajien on muun muassa tarjottava näille mahdollisuus soittaa ilmaiseksi kaksi puhelua tai lähettää ilmaiseksi kaksi sähköpostiviestiä. Vaikka kyseisestä säännöksestä ilmenee, että lentoliikenteen harjoittajan on tosiasiallisesti annettava matkustajien käyttöön ilmaiseksi keinot näiden toimien toteuttamiseksi, siitä ei kuitenkaan voida päätellä, että kyseisen lentoliikenteen harjoittajan on näin ollen järjestettävä omalla vastuullaan tämän edellyttämät televiestintätoimet.
- 26 Tämä tulkinta saa lisäksi vahvistuksen asetuksen N:o 261/2004 tavoitteesta, jolla pyritään sen johdanto-osan 1 ja 13 perustelukappaleen mukaisesti takaamaan matkustajien suojelun korkea taso muun muassa varmistamalla, että matkustajista, joiden lento peruutetaan, huolehditaan asianmukaisesti heidän odottaessaan myöhempää lentoa. Tässä tarkoituksessa asetuksessa N:o 261/2004 tarjotaan kyseisille matkustajille vakiomuotoisia ja välittömiä korjaavia toimenpiteitä – joita ovat muun muassa tarvittaessa kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty tarjous ilmaisesta hotellimajoituksesta –, koska kyseisillä toimenpiteillä pyritään huolehtimaan matkustajien välittömistä tarpeista paikan päällä asianomaisen lennon peruuttamisen syistä riippumatta (ks. vastaavasti tuomio 10.1.2006, IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, 86 kohta).
- 27 Kyseinen tavoite huomioiden asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkintaa, jonka mukaan lentoliikenteen harjoittajan olisi omalla vastuullaan huolehdittava asianomaisten matkustajien yksityiskohtaisista majoitusjärjestelyistä, ei voida hyväksyä, koska toimet, joita tällaisen huolenpidon onnistunut loppuun saattaminen edellyttää, ylittävät sen vakiomuotoisen ja välittömän paikan päällä tapahtuvan avunannon järjestelmän puitteet, jonka unionin lainsäätävä on tarkoittanut ottaa käyttöön matkustajien hyväksi.
- 28 On lisättävä, että tulkintaa, jonka mukaan lentoliikenteen harjoittajan itsensä velvollisuutena ei ole huolehtia yksityiskohtaisista majoitusjärjestelyistä, ei ensinnäkään kumota seikalla, jota ON ei pidä hyväksyttävänä ja jonka mukaan tällainen tulkinta voisi merkitä sitä, että matkustajasta tulisi kyseisen majoituksen tarjoavan hotellitoiminnan harjoittajan sopimuskumppani. Tämän osalta riittää, kun todetaan, että asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tyydytään säätämään lentoliikenteen harjoittajalla olevasta velvollisuudesta tarjota asianomaisille matkustajille ilmaiseksi hotellimajoitus, täsmentämättä yksityiskohtaisia sääntöjä, jotka koskevat sopimussuhteita, jotka voivat perustua kyseisen velvollisuuden täytäntöönpanoon.
- 29 Seuraavaksi on todettava, että toisin kuin ON lähinnä väittää, tämä tulkinta ei tee tyhjäksi lentoliikenteen harjoittajalle asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 3 kohdassa asetettua velvollisuutta kiinnittää mainittua artiklaa soveltaessaan erityistä huomiota muun muassa liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeisiin. Vaikka lentoliikenteen harjoittajan itsensä velvollisuutena ei ole huolehtia matkustajien, joiden lento on peruutettu, hotellimajoitusta koskevista yksityiskohtaisista järjestelyistä, on nimittäin kuitenkin niin, että sen on tarjottava näille asianmukainen huolenpito, kuten kyseisen asetuksen johdanto-osan 13 perustelukappaleessa täsmennetään, mikä merkitsee sitä, että lentoliikenteen harjoittajan on

valittava hotelli huolella ja varmistuttava siitä, että kyseinen hotelli kykenee vastaamaan kohtuullisiin laatu- ja turvallisuusvaatimuksiin, ja – kun on kyse ON:n kaltaisista liikuntarajoitteisista henkilöistä – että kyseinen hotelli on varusteltu siten, että se voi vastaanottaa nämä asianmukaisissa olosuhteissa, ja ilmoitettava tarvittaessa hotellille asianomaisten matkustajien liikuntarajoitteista.

- 30 Lopuksi on todettava, että kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, vaikka voitaisiin ajatella matkustajien suojelutavoite huomioiden, että lentoliikenteen harjoittajilla olevaa huolenpitovelvollisuutta on tulkittava laajemmin siten, että niiden olisi itse huolehdittava matkustajiensa hotellimajoitusta koskevista yksityiskohtaisista järjestelyistä, koska viimeksi mainituilla voisi – niiden edellytysten ja yksityiskohtaisten sääntöjen mukaan, joilla säädellään vahingonkorvausvastuuta kansallisessa oikeudessa – olla mahdollisuus nostaa kanne lentoliikenteen harjoittajaa vastaan pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, on todettava, että asetuksella N:o 261/2004 on pantu tämä suojelu täytäntöön suppeammalla tavalla, koska siinä on otettu käyttöön vakiomuotoinen ja välitön avustusjärjestelmä, kuten tämän tuomion 26 kohdassa palautettiin mieleen.
- 31 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että lentoliikenteen harjoittajalla kyseisen säännöksen nojalla oleva velvollisuus tarjota siinä tarkoitetuille matkustajille ilmaiseksi hotellimajoitus ei merkitse sitä, että kyseisen lentoliikenteen harjoittajan on vastattava yksityiskohtaisista majoitusjärjestelyistä kokonaisuutena.

Ensimmäinen kysymys

- 32 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetusta N:o 261/2004 tulkittava siten, että lentoliikenteen harjoittaja, joka on kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla tarjonnut matkustajalle, jonka lento on peruutettu, majoituksen hotellissa, voi yksinomaan kyseisen asetuksen perusteella olla velvollinen korvaamaan kyseiselle matkustajalle asianomaisen hotellin työntekijöiden tuottamuksellisesta toiminnasta aiheutuneet vahingot.
- 33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tämän osalta, että tämän tuomion 16 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, että majoituksen tarjoamista koskevan velvollisuuden laiminlyönti merkitsee sitä, että matkustajalla on suoraan asetuksen N:o 261/2004 perusteella oikeus korvaukseen, joka on määrältään tarpeellinen, asianmukainen ja kohtuullinen, sen puutteen korjaamiseksi, johon lentoliikenteen harjoittaja on syyllistynyt kyseisen matkustajan huolenpidossa. Kyseisen tuomioistuimen mukaan tästä voi seurata, että korvausoikeus liittyy myös siihen, että lentoliikenteen harjoittaja ei ole pannut kyseistä velvollisuutta asianmukaisesti täytäntöön.
- 34 Aluksi on todettava, että lentoliikenteen harjoittajan tuottamuksellisuutta koskeva oletama, johon ensimmäinen kysymys perustuu, tukeutuu olettamaan siitä, että kyseisellä lentoliikenteen harjoittajalla asetuksen N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla oleva huolenpitovelvollisuus ulottuu asianomaisten matkustajien yksityiskohtaisista majoitusjärjestelyistä huolehtimiseen, joten sen tässä yhteydessä valtuuttaman hotellin mahdollinen tuottamuksellisuus voisi merkitä mainitun lentoliikenteen harjoittajan kyseisen velvollisuuden puutteellista täytäntöönpanoa, joka synnyttää sen vastuun.
- 35 Toiseen kysymykseen annettu vastaus huomioiden tätä olettamaa on pidettävä virheellisenä.

- 36 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tavoin on joka tapauksessa todettava, että matkustajilla oleva oikeus korvaukseen siinä tapauksessa, että lentoliikenteen harjoittaja laiminlyö asetuksen N:o 261/2004 9 artiklassa säädetyn huolenpitovelvollisuutensa, koskee yksinomaan niiden summien takaisin maksamista, jotka kunkin tapauksen erityisolosuhteissa osoittautuvat tarpeellisiksi, asianmukaisiksi ja kohtuullisiksi sen puutteen korjaamiseksi, johon lentoliikenteen harjoittaja on syyllistynyt tässä huolenpidossa.
- 37 Oikeus kyseisten summien takaisin maksamiseen on näin ollen täysimääräisesti osa kyseisellä asetuksella matkustajia varten käyttöön otetun vakiomuotoisten ja välittömien korjaavien toimenpiteiden järjestelmän logiikkaa, koska kyseisillä summilla on tarkoitus korvata matkustajille niiden samojen vakiomuotoisten ja välittömien suoritusten hankkimisesta aiheutuneet menot, jotka lentoliikenteen harjoittajan olisi pitänyt heille tarjota, eikä jokaisen matkustajan erityistä tilannetta ole tarpeen arvioida tätä varten tapauskohtaisesti.
- 38 Lentoliikenteen harjoittajan asetuksen N:o 261/2004 9 artiklassa tarkoitettua majoitusta varten valitseman hotellin työntekijöiden tuottamuksellisuudesta aiheutuneiden yksilöllisten vahinkojen korvaaminen edellyttäisi puolestaan väistämättä kyseisten vahinkojen tapauskohtaista arviointia ja ylittäisi asetuksessa N:o 261/2004 säädetyt vakiomuotoiset ja välittömät korjaavat toimenpiteet.
- 39 Unionin tuomioistuin on jo katsonut tästä, että asetuksessa N:o 261/2004 ei säädetä yksilöllisten vahinkojen korvaamisesta, sillä niiden korvaaminen edellyttää väistämättä aiheutuneiden vahinkojen laajuuden tapauskohtaista arviointia (ks. vastaavasti tuomio 29.7.2019, Rusu, C-354/18, EU:C:2019:637, 31 kohta).
- 40 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetusta N:o 261/2004 on tulkittava siten, että lentoliikenteen harjoittaja, joka on kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla tarjonnut matkustajalle, jonka lento on peruutettu, hotellimajoituksen, ei voi yksinomaan kyseisen asetuksen perusteella olla velvollinen korvaamaan kyseiselle matkustajalle asianomaisen hotellin työntekijöiden tuottamuksellisesta toiminnasta aiheutuneita vahinkoja.

Oikeudenkäyntikulut

- 41 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että lentoliikenteen harjoittajalla kyseisen säännöksen nojalla oleva velvollisuus tarjota siinä tarkoitetuille matkustajille ilmaiseksi hotellimajoitus ei merkitse sitä, että kyseisen lentoliikenteen harjoittajan on vastattava yksityiskohtaisista majoitusjärjestelyistä kokonaisuutena.**

- 2) Asetusta N:o 261/2004 on tulkittava siten, että lentoliikenteen harjoittaja, joka on kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla tarjonnut matkustajalle, jonka lento on peruutettu, hotellimajoituksen, ei voi yksinomaan kyseisen asetuksen perusteella olla velvollinen korvaamaan kyseiselle matkustajalle asianomaisen hotellin työntekijöiden tuottamuksellisesta toiminnasta aiheutuneita vahinkoja.**

Allekirjoitukset